ב״ה,
פרשת נח תשע״ד
[גליון ל״א]

נ ח ל ת נ ו

ידיעון שבועי של מכון "נחלת צבי"

מי יודע ומי מכיר ?

יש עניין פלא בקשר למשפחת טויבש משפחת הגה״ק **רבי אהרן משה טויבש זי״ע בעל "קרני ראם"** אבד״ק יאס. שם אשתו הרבנית **מרת לאה ע״ה**, כ״כ בספר **"חיי עולם"** לבנו הגאון **רבי שמואל שמעלקא טויבש** זצ״ל בסוף הקדמתו וז״ל: **ועל הטוב יזכר שם אמי מורתי הרבנית הצדקת המפורסמת מרת לאה זצ״ל** – עכ״ל. בספר **"תולדות יוסף"** (ברדיטשוב תרס״ח), תולדות הגאון **רבי יוסף לנדא זצ״ל** אב״ד דק״ק יאס, שכתב בנו הגאון **רבי מתתיהו זצ״ל** שהיה חתן הגאון **בעל קרני ראם** זצ״ל הנ״ל. שם (עמוד ח) כתב ששם אמו ושם חמותו (דהיינו אשת בעל "קרני ראם") שניהם היתה **"הינדא"**, ושאלה זו הובאה לפני הרה״ק **מרוזין זי״ע** עי״ש.

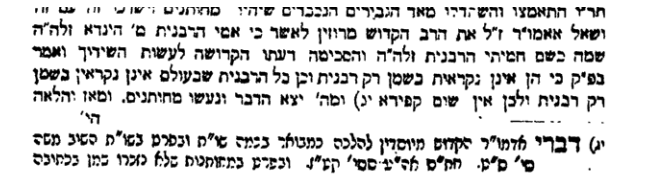

מי יודע ומי מכיר ? האם לגאון בעל **"קרני ראם" זצ״ל** הי׳ זיווי״ש?, או שמא היו לה לרבנית שני שמות, ואולי באחד מהם אירעה טעות כתיב.

[נתקבל מאת הרב וואלף רוזנברג]

*

ה י ד ע ת ?

מלבד רבותיו המפורסמים של מרן **ה״חתם סופר״ זי״ע** ה״ה: הגה״ק **רבי נתן אדלר זצ״ל** שמזכירו עשרות פעמים בספריו הק׳ בתואר **"מורי הגאון חסיד שבכהונה"**, והגה״ק **רבי פינחס מפפד״מ בעל ההפלאה זצ״ל** המוזכר ג״כ עשרות פעמים בספריו הק׳ בתואר **"מורי הגאון בעל ההפלאה"**, נזכרו עוד כמה מרבותיו בספריו הק׳, ה״ה: **[א]** הגה״ק **רבי משולם זלמן חסיד מפפד״מ זצ״ל** המוזכר בשו״ת חת״ס (או״ח סי׳ יח, וסימן קצ״ז, וחיו״ד סי׳ ר״ז). **[ב]** הגה״ח **רבי מנדיל לילג זצ״ל רב ביהמ״ד בפפד״מ** המוזכר בשו״ת או״ח (סי׳ ר״ה) שכתב וז״ל: **אחד מרבותי הרב המופלג מו״ה מנדיל לילג זצ״ל דיין ורב בביהמ״ד בפפד״מ**, וב**״חדושי חתם סופר״** למסכת פסחים (דף מט, ב ד״ה גדולה) כתב וז״ל: **ושמעתי ממורי הגאון מו״ה מענדלי לילג זצ״ל וכו׳** עי״ש.

בספר **"שרפי קודש"** (עמוד פו) מובא, כי גדולה היתה הערכתו של האדמו״ר בעל **"אמרי חיים" מויז׳ניץ זי״ע**, כלפי הגה״ק **ה״חתם סופר״ זי״ע**, ובהזדמנות התבטא כי ה**״חתם סופר״** היה **"דער אשכנזישער בעל שם"**. ופי״א בשיחה עם הגה״ח **רבי משה ניישלאס זצ״ל** (אב״ד סערדהעלי ואח״כ אב״ד בשיכון סקווירא בארה״ב) אמר לו בעל **"אמרי חיים" זי״ע**, מקובל בפומי דאינשי שה**״חתם סופר״** היה **דור רביעי ממקבלי תורת הבעש״ט** – כי ה**״חתם סופר״** למד אצל הגה״ק **בעל הפלאה זי״ע**, שהיה מתלמידי **המגיד הק׳ ממעזריטש זי״ע**, מ״מ וממשיך דרכו של **הבעש״ט הק׳ זי״ע**. אולם האמת היא – העיר **"אמרי חיים" זי״ע**, שיש לחשבו ל**דור שלישי לבעש״ט**, כי ה**״חתם סופר״** היה תלמידו של הגה״ק **רבי זלמן חסיד** שהתגורר בפפד״מ שהיה תלמיד **מרן הבעש״ט הק׳** זי״ע. בספר **"דרך הנשר – תורת אמת"** (תולדות הכהן הגדול רבי נתן אדלר – דעמוד ח׳ בהגה״ה "מראה כהן") מביא את דברי **ה״חתם סופר״** (באו״ח סי׳ ר״ה), שכתב וז״ל: **ואחד מרבותי רבי מענדיל לילג רגיל על לשונו וכו׳** עי״ש. וממשיך שם ע״ז וכתב וז״ל: **שמעתי מידי״נ הרב הגאון מו״ה מנחם מרגליות נ״י אב״ד הארינטש בשם הגה״צ מו״ה חיים האגר מאטניא נ״י, וכעת בק״ק סטאניסלאב, שנראה שרבי מענדיל לילג הנ״ל, היה צדיק אמת וחסיד נשגב, מהנסתרים הדבוקים ברבנו ותלמידיהם בני היכלא של רשכבה״ג הבעש״ט זי״ע, כי הדבר הלז בצביונו ושלמותו נאמר גם בספה״ק "תולדות יעקב יוסף" בפר׳ תולדות**, עי״ש באריכות.

להשלמת העניין, ידוע כי עשרות דברי תורה מהגה״ק בעל **ה״חתם סופר״** זי״ע מזדהים ממש כלשונם עם ספרי **תלמידי בעש״ט** זי״ע כמפורסם, ובפרט עם הגה״ק **בעל "קדושת לוי" מברדיטשוב זי״ע**, שימי הילולא שלהם חל באותו יום – **כ״ה בתשרי**. ועיין בספר **"רמתיים צופים"** (תדבא״ר – פרק כ״ז אות עד), ובספר **"רשומים בשמך"** מהגה״ח **רבי יצחק שלמה אונגר זצ״ל גאב״ד דקהל חוג חתם סופר בב״ב** - עמוד ת״כ, ובספר **"ימי זכרון"** לחודש תשרי בערך ה**״חתם סופר״** ביום כ״ה בתשרי עמוד ק״צ, בהערה שם, בשם **האדמו״ר מערלוי שליט״א**.

להרחבת הנושא, עיין סדרת מאמרים המאלפים **"על חסידות והתנגדות בהונגריה – ועל יחסו של החת״ס לחסידות"** מידידינו **הרב יחזקאל סלומון**, שנתפרסמו בקובצי **"נחלת צבי"** [גליון י״ב – אדר תשנ״ו, עמוד פב – צא, גליון י״ג – אלול תשנ״ו, עמוד ק – קיא, גליון י״ד – ניסן תשנ״ז, עמוד עה – פד] עיין שם ויוניעם לך.

* * *

! ! תגובות ! !

תגובות לגליוני "נחלתנו" הקודמים:

<u>1) שמעון צ. =</u> בנחלתנו (גליון כה) בקשר להרב הה״צ ר׳ גבריאל אב״ד סוחיסטאב. יש לציין כי שם זה מוכר לעוסקים בספרי יוחסין, ה״ה הרב גבריאל סוחסטאב בן הרב הגדול הגאון הגדול רבי נפתלי הירץ סוחסטאב, מחבר ספר "מצבת קודש" – לבוב (בשנת תר״כ – תרכ״ב). ואולי נקראת המשפחה כן על שם זקנו הנ״ל, וגם שמו הפרטי נקרא גבריאל ע״ש זקנו הנ״ל. ושם במצבת קודש (ח״ב) במכתב הרב יעקב יוטעש מכנהו בתואר בנן של קדושים (יתכן שזה בגלל אביו הג״ר נפתלי הירץ, ולא שהיה נין ונכד לקדושים נוספים).

הג״ר נפתלי הירץ היה אב״ד ראדוויל וראב״ד ומו״צ לבוב כמובא שם. ויש הסכמה ממנו על ספר "דברי חכמים תורת צדיקים" וחותם שמו הק׳ נפתלי הירץ סוחסטאב מראדיץ ולע״ע ראב״ד ומו״ץ דפ״ק לבוב. כן מוזכר בספר "אמרי קדוש" (תולדות הרה״ק מסטרעליסק), וכתב שם שהיה נקרא דער שווארצער מגיד, ואשת הרה״ק רבי אורי מסטרעליסק היתה עובדת אצלו כמשרתת.

<u>2] חיים א. =</u> ב"נחלתנו" (גליון כ״ט) מובא מאמר עה״פ למשפטיך עמדו היום וגו׳. בספר "צרור החיים" (דף יז, אות נ״ט) מובא מאמר זה בשם הרה״ק מבארדיטשוב זי״ע.

*

קח חלק ב"נחלתנו"

לקוראינו הנכבדים והחשובים שיחיו
ניתן להשתתף בשאלות והערות שונות הקשורים
לגדולי החסידות לדורותיהם,
שיתפרסמו ב"ידיעון - נחלתנו"

כל החומר, השאלות שנשלחו, יתפרסמו אי"ה לפי הסדר.
כדי להרחיב את מאגר המנויים,
העבר את הידיעון לידידיך ומכריך.
לתגובות: a5744068@GMAIL.COM